PIERWSZA ŁAWKA · ZESTAW KART PRACY · JĘZYK POLSKI · KLASA 8

Dział 7. Opowiadanie twórcze z lekturą

Temat twórczy na egzaminie, dziesięć elementów opowiadania z kryteriów CKE, narracja i kompozycja, zapis dialogu, monolog wewnętrzny i retrospekcja, twórcze wykorzystanie lektury bez błędów rzeczowych. Sześć kart pracy: teoria z przykładami, ćwiczenia, utrwalenie, zastosowanie i dwa równoległe sprawdziany – z pełnym kluczem odpowiedzi.

Karta	Temat	Zadania
1	**Opowiadanie twórcze z lekturą – najważniejsze wiadomości** Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka	5 zad. 14 pkt
2	**Opowiadanie twórcze z lekturą – ćwiczenia podstawowe** Sprawdzam, czy rozumiem podstawy	5 zad. 16 pkt
3	**Opowiadanie twórcze z lekturą – utrwalenie** Zadania o wyższym poziomie trudności	5 zad. 14 pkt
4	**Opowiadanie twórcze z lekturą – w praktyce** Tekst, źródło, doświadczenie lub sytuacja z życia	2 zad. 20 pkt
5	**Sprawdzian: Opowiadanie twórcze z lekturą – grupa A** 25 minut · 19 pkt	7 zad. 19 pkt
6	**Sprawdzian: Opowiadanie twórcze z lekturą – grupa B** 25 minut · 19 pkt	7 zad. 19 pkt

Jak korzystać z zestawu

- Karta 1 zawiera najważniejsze wiadomości i przykłady – od niej warto zacząć.
- Karty 2–4 to ćwiczenia podstawowe, utrwalenie oraz zastosowanie wiedzy w tekście, na źródle lub w sytuacji z życia.
- Karty 5 i 6 to równoległe sprawdziany (grupa A i grupa B) z tymi samymi typami zadań i tą samą punktacją – gotowe na lekcję.
- Każda karta mieści się na osobnych stronach i ma własną punktację – można ją wydrukować osobno jako pracę domową, kartkówkę lub zastępstwo.
- Klucz odpowiedzi do wszystkich kart znajduje się na końcu zestawu. Wersja DOCX pozwala dowolnie edytować zadania.

Materiał oryginalny. Podstawa programowa 2017 w brzmieniu z 2024 r. (Dz.U. 2024 poz. 996). Pisownia według zasad od 1.01.2026. Do użytku własnego i pracy z własnymi uczniami.

Opowiadanie twórcze z lekturą – najważniejsze wiadomości

Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 14 pkt

Przypomnij sobie

- **Temat twórczy na egzaminie** to zwykle opowiadanie o spotkaniu z bohaterem lektury obowiązkowej i wspólnej przygodzie. Temat dodaje element, który musi się znaleźć w fabule, np. przedmiot o niezwykłych właściwościach (2026), czyn godny podziwu (2025), pomoc bohatera (2024). Brak jednego elementu polecenia to 1 pkt w kryterium 1, brak dwóch – 0 pkt za całą pracę.
- **Opowiadanie ma dowodzić, że dobrze znasz lekturę.** Wplataj szczegóły świata przedstawionego: imiona, miejsca, przedmioty, wydarzenia, cechy bohatera. Nie streszczaj lektury i nie zmieniaj jej faktów – to błąd rzeczowy.

Element	Na czym polega	Przykład
opis	przedstawienie miejsca, przedmiotu lub postaci	*Szafa była ogromna, dębowa i pachniała naftaliną.*
charakterystyka bohatera	wygląd i cechy bohatera pokazane w działaniu	*Nemeczek był drobny i jasnowłosy, ale w sprawach honoru nie ustępował nikomu.*
czas akcji	kiedy dzieją się wydarzenia	*Był ostatni dzień ferii, szary i mroźny.*
miejsce akcji	gdzie dzieją się wydarzenia	*Staliśmy w zasypanym śniegiem lesie, obok samotnej latarni.*
zwrot akcji	nagła zmiana biegu wydarzeń	*Nagle drzwi szafy zatrzasnęły się same.*
punkt kulminacyjny	moment największego napięcia	*Smok otworzył jedno oko i spojrzał wprost na nas.*
puenta	zaskakujące lub refleksyjne zakończenie	*Wtedy zrozumiałem, że odwaga to działanie mimo strachu.*
dialog	rozmowa co najmniej dwóch postaci	*– Dasz radę? – zapytał Boka. – Muszę – odpowiedział Nemeczek.*
monolog	dłuższa wypowiedź jednej postaci albo jej myśli (monolog wewnętrzny)	*„Jeśli teraz się cofnę, nigdy sobie tego nie wybaczę” – pomyślałem.*
retrospekcja	powrót do wydarzeń z przeszłości	*Przypomniałem sobie, jak rok wcześniej bałem się wejść na szkolną scenę.*

- **Punktacja elementów twórczych**: 5 pkt – funkcjonalna narracja, logiczny układ zdarzeń, co najmniej **6** z 10 elementów i twórcze wykorzystanie lektury; 3 pkt – co najmniej **4** elementy i prosta fabuła; 4 i 2 pkt to stopnie pośrednie. Element „funkcjonalny" coś wnosi do historii, nie jest doklejony.
- **Narracja**: wybierz narrację pierwszoosobową (*ja* – uczestnik zdarzeń) albo trzecioosobową i trzymaj się jej do końca. Opowiadaj w czasie przeszłym.
- **Kompozycja**: wstęp (czas, miejsce, bohaterowie) → rozwinięcie (zawiązanie akcji, rozwój, zwrot akcji, punkt kulminacyjny) → zakończenie (rozwiązanie i puenta). Każda nowa część to nowy akapit.
- **Zapis dialogu**: każda wypowiedź od nowego wiersza i od myślnika. Po wypowiedzi z czasownikiem mówienia nie stawiamy kropki, a słowa narratora zaczynamy małą literą: – *Idziemy – powiedział Bilbo.* Gdy komentarz narratora nie dotyczy mówienia, stawiamy kropkę i piszemy wielką literą: – *Idziemy. – Bilbo wstał od stołu.* Znak zapytania i wykrzyknik zostają: – *Kto tam? – szepnęła Łucja.*
- **Monolog wewnętrzny** to myśli bohatera zapisane jak jego słowa: *„Nie mogę teraz uciec" – pomyślałem.* **Retrospekcja** to powrót do wcześniejszych wydarzeń: *Przypomniałem sobie dzień, w którym…* Według CKE uczniowie najrzadziej używają monologu, punktu kulminacyjnego i retrospekcji – to łatwe punkty do zdobycia.
- **Kryteria oceny** opowiadania są takie same jak innych wypracowań (20 pkt, co najmniej 200 wyrazów), tylko w kryterium 2 ocenia się elementy twórcze. Pełna tabela jest w powtórce.

Elementy opowiadania twórczego

– Idziemy – powiedział Bilbo. (po słowach postaci bez kropki, słowa narratora małą literą)

5 pkt za elementy twórcze: co najmniej 6 z 10 elementów opowiadania

retrospekcja – powrót do wydarzeń z przeszłości

zwrot akcji → punkt kulminacyjny → puenta

Przykłady z wyjaśnieniem

Przykład 1. Jak wykorzystać lekturę twórczo, a nie ją streścić?
Źle: *Bilbo był hobbitem. Poszedł z krasnoludami do smoka. Znalazł pierścień.* (streszczenie).
Dobrze: *Bilbo obracał w palcach złoty pierścień. – Znalazłem go kiedyś w ciemnym tunelu pod górami – szepnął. – Wtedy też myślałem, że nie wyjdę z tego żywy.* Tu są dialog, retrospekcja i szczegół świata przedstawionego.

Przykład 2. Popraw zapis dialogu: – *Chodź ze mną. Powiedziała Łucja.*
Poprawnie: – *Chodź ze mną – powiedziała Łucja.* Po wypowiedzi, po której następuje czasownik mówienia (*powiedziała*), nie stawiamy kropki, a słowa narratora zaczynamy małą literą.

Podgląd • Pierwsza Ławka

Przykład 3. Czym różni się punkt kulminacyjny od puenty?
Punkt kulminacyjny to moment największego napięcia (np. *wilk stanął nad nami, obnażając kły*). Puenta to zaskakujące lub refleksyjne zakończenie, które zamyka opowiadanie myślą (np. *Niektóre przygody są tylko dla tych, którzy w nie uwierzą.*).

Zadania

1 **Połącz element opowiadania z fragmentem. Wpisz literę.** ___ / 6 pkt

1. retrospekcja	a) „Nagle lód pod naszymi stopami zatrzeszczał i pękł.”
2. monolog wewnętrzny	b) „Działo się to w pierwszą sobotę grudnia, tuż po zmroku.”
3. zwrot akcji	c) „Pomyślałam: «Czy ja naprawdę chcę tam wejść?»”
4. opis miejsca	d) „Wtedy przypomniałem sobie lato sprzed trzech lat, gdy pierwszy raz zobaczyłem morze.”
5. puenta	e) „Od tamtej pory wiem, że prawdziwego przyjaciela poznaje się w biedzie.”
6. czas akcji	f) „Pokój był niski i zakurzony, a przez jedyne okno wpadała smuga zielonego światła.”

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____ 5 ____ 6 ____

2 **Który zapis dialogu jest poprawny? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.** ___ / 1 pkt

A. – Chodź ze mną – powiedziała Łucja.
B. – Chodź ze mną – Powiedziała Łucja.
C. – Chodź ze mną. – powiedziała Łucja.
D. – Chodź ze mną, – powiedziała Łucja.

3 **Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.** ___ / 4 pkt

1. Na 5 punktów za elementy twórcze potrzeba co najmniej sześciu z dziesięciu elementów.	**P**	**F**
2. Opowiadanie może być streszczeniem lektury.	**P**	**F**
3. Samo imię bohatera lektury wystarcza, by wykazać znajomość utworu.	**P**	**F**
4. Brak odwołania do lektury obowiązkowej oznacza 0 punktów za całą pracę.	**P**	**F**

Opowiadanie twórcze z lekturą – w praktyce

Tekst, źródło, doświadczenie lub sytuacja z życia

KARTA 4/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 20 pkt

1 Przeczytaj opowiadanie i wykonaj zadania. ___ / 15 pkt

Flakonik Łucji

(1) Był ostatni dzień ferii zimowych. Babcia wysłała mnie na strych po stare sanki, a ja, jak zwykle, zamiast ich szukać, zacząłem grzebać w ogromnej dębowej szafie. Pachniała naftaliną i kurzem. Zrobiłem krok w głąb, potem drugi… i nagle pod butami zachrzęścił śnieg.

(2) Stałem w zimowym lesie. Kilka kroków ode mnie świeciła samotna latarnia, a obok niej stała dziewczynka w płaszczu, z policzkami czerwonymi od mrozu.
– Jestem Łucja – powiedziała z uśmiechem. – Ty też przyszedłeś przez szafę?

(3) Nie zdążyłem odpowiedzieć. Z zarośli wyskoczył ogromny szary wilk. Rzuciłem się do ucieczki, poślizgnąłem się na lodzie i poczułem ostry ból w kostce. „To koniec. Nie ucieknę, a Łucja przeze mnie też nie zdąży" – pomyślałem. Wilk stanął nad nami, obnażając kły. Wtedy z oddali dobiegł potężny ryk. Wilk podkulił ogon i zniknął między drzewami.

(4) – To Aslan – szepnęła Łucja. – Przy nim słudzy Czarownicy tracą odwagę.
Pomogła mi usiąść na pniu i opowiedziała, jak jeszcze niedawno w Narnii panowała wieczna zima bez świąt i jak jej brat Edmund dał się oszukać Białej Czarownicy. Potem wyjęła z kieszeni mały, błyszczący flakonik, który dostała od Świętego Mikołaja. Jedna kropla soku z ognistych kwiatów wystarczyła, by ból w nodze zniknął.

(5) Wróciłem przez szafę, zanim babcia zdążyła mnie zawołać. Sanek nie znalazłem, ale w kieszeni kurtki wciąż miałem trochę narnijskiego śniegu. Rozpuścił się, zanim komukolwiek go pokazałem. Może to i dobrze – niektóre przygody są tylko dla tych, którzy w nie uwierzą.

Tekst przygotowany do zestawu

1.1 Wypisz z opowiadania sześć elementów z kryteriów oceny. Przy każdym podaj numer akapitu. ___ / 3 pkt

1.2 Wskaż punkt kulminacyjny opowiadania. Uzasadnij wybór jednym zdaniem. ___ / 2 pkt

Sprawdzian: Opowiadanie twórcze z lekturą – grupa A

KARTA 5/6

25 minut · 19 pkt

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 19 pkt

1 **Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.** ___ / 4 pkt

1. Na 3 punkty za elementy twórcze potrzeba co najmniej czterech elementów.	P	F
2. Retrospekcja to nagła zmiana biegu wydarzeń.	P	F
3. Opowiadanie na egzaminie musi odwoływać się do lektury obowiązkowej.	P	F
4. W opowiadaniu można zmieniać narrację w każdym akapicie.	P	F

2 **Który zapis dialogu jest poprawny? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.** ___ / 1 pkt

A. – Uciekajmy! – Krzyknął Boka.

B. – Uciekajmy! – krzyknął Boka.

C. – Uciekajmy – krzyknął Boka!

D. – Uciekajmy!, krzyknął Boka.

3 **Połącz element opowiadania z fragmentem. Wpisz literę.** ___ / 4 pkt

1. punkt kulminacyjny	a) „Rzeka była szeroka i ciemna, a na jej brzegu stała stara łódź.”
2. dialog	b) „– Płyniesz z nami? – Pewnie!”
3. opis	c) „Łódź przechyliła się, woda wlała się do środka i wszyscy zamarli.”
4. puenta	d) „Od tego dnia nigdy nie lekceważę ostrzeżeń.”

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

4 **Przeczytaj fragment opowiadania. Wypisz dwa błędy rzeczowe dotyczące lektury. Popraw je.** ___ / 2 pkt

Skawiński był młodym chłopcem. Pracował w latarni koło Aspinwall. Pewnego dnia dostał paczkę z polskimi książkami. Zaczytał się w „Quo vadis” i zapomniał zapalić latarnię.

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Opowiadanie twórcze z lekturą – zestaw 6 kart pracy z kluczem i powtórką, klasa 8

Podgląd pokazał 6 z 19 stron. Pełna wersja: 19 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Karta 1: Opowiadanie twórcze z lekturą – najważniejsze wiadomości – 5 zadań, 14 pkt
- Karta 2: Opowiadanie twórcze z lekturą – ćwiczenia podstawowe – 5 zadań, 16 pkt
- Karta 3: Opowiadanie twórcze z lekturą – utrwalenie – 5 zadań, 14 pkt
- Karta 4: Opowiadanie twórcze z lekturą – w praktyce – 2 zadania, 20 pkt
- Karta 5: Sprawdzian: Opowiadanie twórcze z lekturą – grupa A – 7 zadań, 19 pkt
- Karta 6: Sprawdzian: Opowiadanie twórcze z lekturą – grupa B – 7 zadań, 19 pkt Karta 1 przypomina najważniejsze wiadomości z przykładami.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/jezyk-polski-klasa-8-dzial-07-opowiadanie-tworcze-z-lektura-zestaw